Európai Parlament
2024-2029

ELFOGADOTT SZÖVEGEK

P10_TA(2026)0006

Az európai választási okmány reformja – a ratifikáció és a végrehajtás tagállami akadályai

Az Európai Parlament 2026. január 20-i állásfoglalása az európai választási okmány reformjáról – a ratifikáció és a végrehajtás tagállami akadályai (2025/2028(INI))

Az Európai Parlament,

– tekintettel a Szerződésekre, és különösen az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) 9., 10. és 14. cikkére és 17. cikkének (7) bekezdésére, valamint az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 22. cikkére, 223. cikkének (1) bekezdésére és 225. cikkére,

– tekintettel az Európai Parlament tagjainak közvetlen és általános választójog alapján történő választásáról szóló, az 1976. szeptember 20-i tanácsi határozathoz[1] csatolt, módosított okmányra[2] (európai választási okmány),

– tekintettel az Európai Parlament és az Európai Bizottság közötti kapcsolatokról szóló, 2010. október 20-i keretmegállapodásra[3],

– tekintettel az európai uniós választójog reformjáról szóló, 2015. november 11-i állásfoglalására[4],

– tekintettel 2022. május 3-i álláspontjára az Európai Parlament tagjainak közvetlen és általános választójog alapján történő választásáról, a 76/787/ESZAK, EGK, Euratom tanácsi határozat és az e határozathoz csatolt, az Európai Parlament tagjainak közvetlen

---

1 76/787/ESZAK, EGK, Euratom: A tagállamok Tanács keretében ülésező képviselőinek határozata az Európai Parlament képviselőinek közvetlen és általános választójog alapján történő választásáról szóló okmányról (HL L 278., 1976.10.8., 1. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/1976/787(1)/oj).

2 HL L 278., 1976.10.8., 5. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/1976/787(2)/oj.

3 HL L 304., 2010.11.20., 47. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2010/1120/oj.

4 HL C 366., 2017.10.27., 7. o.

és általános választójog alapján történő választásáról szóló okmány hatályon kívül helyezéséről szóló tanácsi rendeletre irányuló javaslatról (2020/2220(INL) – 2022/0902(APP))[5],

– tekintettel az 1976. szeptember 20-i 76/787/ESZAK, EGK, Euratom tanácsi határozathoz csatolt, az Európai Parlament tagjainak közvetlen és általános választójog alapján történő választásáról szóló okmány módosításáról szóló, 2018. július 13-i (EU, Euratom) 2018/994 tanácsi határozatra[6],

– tekintettel a fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezményre,

– tekintettel eljárási szabályzata 55. cikkére, valamint az Elnökök Értekezlete 2002. december 12-i, a saját kezdeményezésű jelentések készítésének engedélyezési eljárásáról szóló határozata 1. cikke (1) bekezdésének (e) pontjára és 3. mellékletére,

– tekintettel az Alkotmányügyi Bizottság jelentésére (A10-0252/2025),

A. mivel az EUMSZ 223. cikke jogot ad az Európai Parlamentnek arra, hogy saját választási eljárásának reformját kezdeményezze abból a célból, hogy az Unió egészében alkalmazandó egységes eljárást, vagy valamennyi tagállamban közös elveken alapuló eljárást dolgozzon ki, valamint hogy ahhoz egyetértését adja; mivel az uniós intézményeket és a tagállamokat köti az EUSZ 4. cikkének (3) bekezdésében meghatározott jóhiszemű és kölcsönös együttműködés elve;

B. mivel az egységes választási eljárás nemcsak nagyobb egyenlőséget és átláthatóságot biztosítana a választási folyamatban, hanem előmozdítaná az európai politikai és közéleti szféra kialakulását is, erősítve ezáltal az EU és intézményei legitimitását;

C. mivel az EUMSZ 223. cikkének (1) bekezdésével összhangban a módosított európai választási okmány hatálybalépéséhez azt valamennyi tagállamnak jóvá kell hagynia saját alkotmányos követelményeinek megfelelően, és minden tagállam teljes mérlegelési jogkörrel rendelkezik a tekintetben, hogy mikor ratifikálja az okmányt;

D. mivel egy közvetlen és általános választójogon alapuló, egységes választási eljárás kialakításának lehetőségét a Szerződések 1957 óta rögzítik;

E. mivel az 1976. évi európai választási okmány felvázolta az egységes eljárás létrehozásának célját, és kifejezetten megbízta a Parlamentet, hogy tegye meg az ehhez szükséges lépéseket; mivel a harmonizált

---

5 HL C 465., 2022.12.6., 171. o.
6 HL L 178., 2018.7.16., 1. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2018/994/oj.

eljárás helyett „közös elvek” meghatározásának lehetőségét csak egy későbbi szakaszban vezették be, pragmatikus válaszként az egységes választási eljárásról való egyhangú megállapodás elérése terén továbbra is fennálló nehézségekre; mivel ez a megközelítésbeli változás a választási reformok tartós és egyenlőtlen végrehajtásához vezetett, aláásva ezzel a Szerződések és az 1976. évi európai választási okmány eredeti szellemét, és késleltetve az európai választási keret létrehozását;

F. mivel a Parlament választási eljárása reformjának az európai választások demokratikus dimenziójának és az uniós döntéshozatali folyamat legitimitásának megerősítésére kell irányulnia azáltal, hogy valamennyi uniós polgár számára egyenlő részvételt biztosít, ezáltal összehangolva a választási keretet a Parlamentnek az uniós polgárok által közvetlenül választott társjogalkotói szerepével; mivel e reformnak az uniós polgárság koncepciójának megerősítését, a Parlament és az uniós kormányzás működésének javítását, valamint a választási egyenlőség, az esélyegyenlőség és a befogadás elvének megerősítését kell szolgálnia; mivel ennek fokoznia kell az átláthatóságot, a hozzáférhetőséget és a fiatalok szerepvállalását;

G. mivel még nem született átfogó megállapodás a valóban egységes választási eljárásról, és a jelenlegi keret továbbra is erősen széttöredezett; mivel bizonyos szempontok tekintetében fokozatos konvergencia történt, miközben a jelenlegi nemzeti szabályok jelentős tartós egyenlőtlenségeket eredményeznek a tagállamokban kulcsfontosságú területeken, aláásva a választási egyenlőséget és gyengítve az egységes, közös európai választásokról alkotott képet, valamint gyengítve a polgárok európai demokratikus folyamatba vetett bizalmát;

H. mivel több reform ellenére az európai választásokat nagyrészt továbbra is a nemzeti jog szabályozza, a választási kampányok továbbra is nagyrészt nemzeti szintűek, és az európai politikai pártok nem tudják kellőképpen betölteni alkotmányos megbízatásukat és nem tudnak az EUSZ 10. cikkének (4) bekezdésében előírtaknak megfelelően hozzájárulni „az európai politikai tudatosság kialakításához és az uniós polgárok akaratának kinyilvánításához”; mivel az európai politikai pártok és az európai politikai alapítványok jogállásáról és finanszírozásáról szóló rendelet[7] átdolgozása e tekintetben bizonyos fokú egyértelműséget eredményezett;

I. mivel a képviselői helyek elosztására vonatkozó választási küszöb a szavazatoknak az a minimális százalékaránya, amelyet egy politikai

---

[7] Az Európai Parlament és a Tanács 1141/2014/EU, Euratom rendelete (2014. október 22.) az európai politikai pártok és az európai politikai alapítványok jogállásáról és finanszírozásáról (HL L 317., 2014.11.4., 1. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2014/1141/oj).

pártnak vagy koalíciónak kell biztosítania ahhoz, hogy helyet szerezzen a jogalkotó gyűlésben;

J. mivel az (EU, Euratom) 2018/994 tanácsi határozat[8] 2–5% közötti választási küszöböt állapít meg azon tagállamok esetében, amelyek választókerületében a megszerezhető helyek száma több mint 35; mivel a választási küszöböknek egyensúlyt kell teremteniük a kormányzás és a politikai pluralitás között;

K. mivel a 2018. évi reform megerősítési folyamata késedelmet szenvedett, és néhány tagállam nem fejezte be időben a szükséges ratifikációs eljárásokat a 2024-es európai választások előtt;

L. mivel egy inkluzívabb választási folyamat biztosítása érdekében minden uniós polgárnak egyenlő esélye van a demokratikus folyamatban való részvételre; mivel csak néhány európai parlamenti képviselő tartozik olyan nemzeti és etnikai kisebbségekhez, amelyeket a tagállamaik alkotmányos vagy jogi keretei, valamint az Európa Tanács vonatkozó eszközei hivatalosan kisebbségként ismernek el; mivel a Velencei Bizottság és a Demokratikus Választási Tanács 2005. március 15-i jelentése a választási szabályokról és a nemzeti kisebbségeknek az európai országok döntéshozatali folyamataiban való pozitív részvételéről számos intézkedést javasolt a kisebbségek méltányos képviseletének biztosítása érdekében;

M. mivel a választási eljárás EUMSZ 223. cikkének (1) bekezdése alapján történő reformjának teljes mértékben tiszteletben kell tartania a szubszidiaritás és az arányosság elvét, valamint a nemzeti parlamentek ellenőrzési és ratifikációs előjogait;

Fő következtetések

1. emlékeztet arra, hogy az európai parlamenti választásokra vonatkozó nemzeti választási szabályok európaivá tétele felé vezető út további megerősítésre szorul, nevezetesen a hátrányos helyzetű csoportok számára való hozzáférhetőség, a választási listák véglegesítésére vonatkozó közös határidők, a kettős szavazás megelőzése, valamint az európai politikai pártok választási folyamatokban való láthatóságának és szerepének növelése tekintetében; emlékeztet azonban arra, hogy a jelenlegi európai választási okmány számos meglévő rendelkezését valamennyi tagállamban végrehajtották, nevezetesen az arányos képviseleti rendszerre, a legfeljebb 5%-os választási küszöbre, valamint a nemzeti parlamentekben és az Európai Parlamentben kettős mandátummal rendelkező képviselők

---

[8] A Tanács (EU, Euratom) 2018/994 határozata (2018. július 13.) az 1976. szeptember 20-i 76/787/ESZAK, EGK, Euratom határozathoz csatolt, az Európai Parlament tagjainak közvetlen és általános választójog alapján történő választásáról szóló okmány módosításáról (HL L 178., 2018.7.16., 1. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2018/994/oj).

mandátumhalmozásának tilalmára vonatkozó rendelkezéseket; mindazonáltal úgy véli, hogy az európai „démosz” kialakítása még messze nem fejeződött be, és hogy fokozni kell a politikai erőfeszítéseket annak érdekében, hogy az Unió kevésbé bürokratikus, viszont demokratikusabb legyen;

2. ismételten hangsúlyozza, hogy az európai választások továbbra is nagyrészt a nemzeti jogi és intézményi keretek között zajlanak, amelyek az európai integráció jelentősen eltérő szakaszaiban alakultak ki; hangsúlyozza, hogy ezek a szabályok már nem felelnek meg az Európai Parlament megnövekedett szerepének és jogalkotási hatásköreinek, különösen a Lisszaboni Szerződés hatálybalépése óta;

3. emlékeztet arra, hogy az (EU, Euratom) 2018/994 tanácsi határozat számos olyan rendelkezést tartalmaz, amelyek végrehajtása a tagállamok számára kötelező, vagy amelyek végrehajtására felkérik őket; rámutat arra, hogy egyes tagállamok nem hajtottak végre opcionális intézkedéseket, és hogy egyes kötelező intézkedéseket – például a kettős szavazás megelőzése tekintetében – egyes tagállamok eltérő módon hajtottak végre; megjegyzi, hogy az (EU, Euratom) 2018/994 tanácsi határozatban megállapított rendelkezések többsége továbbra is opcionális; úgy véli, hogy e nem kötelező erejű rendelkezések korlátozott átültetése a nemzeti ellenállás leküzdésére és az európai dimenziót jobban tükröző európai demokratikus folyamat melletti elkötelezettségre irányuló politikai akarat hiányát mutatja;

4. emlékeztet arra, hogy a választási listák európai választások előtti véglegesítésére vonatkozó határidők a tagállamokban rendkívül különbözőek – 21 naptól 90 napig terjednek –, ami miatt az uniós jelöltek és választók nincsenek egyenlő helyzetben a kampányra, illetve a választási döntés megfontolására rendelkezésre álló idő tekintetében;

5. rámutat arra, hogy az európai közszféra és a nemzeti határokon túlmutató politikai vita létrehozása – különösen az európai választásokkal összefüggésben – elengedhetetlen az uniós demokrácia megerősítéséhez; hangsúlyozza, hogy az európai politikai pártok kulcsfontosságú eszközök egy ilyen vita előmozdításában; úgy véli, hogy azon európai politikai párt jelöltjeinek nevét és logóját, amelyhez egy nemzeti párt kapcsolódik, fel kell tüntetni minden szavazólapon, és hogy megfelelő láthatósággal kell rendelkezniük online, a televíziós és rádiós kampányközvetítéseken, a plakátokon és az európai választási kampányokban használt egyéb anyagokon; úgy véli, hogy ezek az intézkedések minimumkövetelménynek minősülnek ahhoz, hogy a szavazókat tájékoztassák szavazatuk európai dimenziójáról, és lehetővé tegyék az európai politikai pártok számára, hogy betöltsék az EUSZ 10. cikkének (4) bekezdése szerinti szerepüket; úgy véli, hogy ezek az intézkedések átláthatóbbá tennék az európai

választásokat, megakadályoznák a választók azon jogának torzítását, hogy tájékoztatást kapjanak a politikai pártok közötti, az európai választásokra vonatkozó koalíciós megállapodásokról, és lehetővé tennék a polgárok számára, hogy tudatosan szavazzanak egy olyan politikai pártra, amely az Európai Parlament általuk preferált képviselőcsoportjához tartozik; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy ez az intézkedés az (EU, Euratom) 2018/994 tanácsi határozat szerint csak opcionális, és a mai napig nem ültették át egyetlen nemzeti jogszabályba sem;

6. emlékeztet arra, hogy további előrelépésre van szükség a választási folyamat inkluzívabbá tétele terén annak biztosítása érdekében, hogy minden polgár – körülményeitől függetlenül – egyenlő esélyekkel vehessen részt a demokratikus folyamatokban; hangsúlyozza, hogy néhány tagállamban a nemzeti szabályok még mindig nem teszik lehetővé a fogyatékossággal élő szavazók számára, hogy a számukra kijelölt szavazóhelyiséget egy másikra cseréljék, amely jobban megfelel az igényeiknek, vagy hogy akadálymentes formátumban hozzáférjenek a választási információkhoz; hangsúlyozza, hogy a fogyatékossággal élő személyek aktív és passzív választójogának akadályai összeegyeztethetetlenek a fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezményből eredő kötelezettségekkel, és azokat meg kell szüntetni annak érdekében, hogy a választási folyamat során mindenki számára biztosított legyen az akadálymentesség;

7. megjegyzi, hogy a postai úton történő szavazást és annak kiegészítő eszközeit az (EU, Euratom) 2018/994 tanácsi határozat olyan opcionális intézkedésként írja le, amelynek célja a fogyatékossággal élő személyek hozzáférésének megkönnyítése; hangsúlyozza, hogy bár ez a célkitűzés alapvető fontosságú, a levélszavazás emellett tágabb szerepet is betölt a választási részvétel rugalmasabbá és inkluzívabbá tétele terén; hangsúlyozza, hogy a postai szavazás mint garantált lehetőség valamennyi tagállamban történő biztosítása nemcsak a fogyatékossággal élő személyek, hanem azon polgárok számára is előnyös lenne, akik rendkívüli körülmények miatt nem tudnak személyesen szavazni; úgy véli, hogy a postai úton történő szavazáshoz való szélesebb körű hozzáférés biztosítása fokozná a részvételt, különösen a mobilis uniós polgárok és a fiatalabb szavazók körében, és hozzájárulna az általános részvételi arány növeléséhez;

8. emlékeztet arra, hogy az uniós kettős állampolgárok helyzete még nem oldódott meg, mivel még mindig lehetséges, hogy egy uniós kettős állampolgár automatikusan szerepeljen egynél több tagállam választói névjegyzékében, és nincs lehetőség a névjegyzékből törölni; megjegyzi, hogy az az uniós kettős állampolgár, aki automatikusan egynél több választói névjegyzékben szerepel, de az előírtaknak megfelelően csak az egyik tagállamban szavaz, mindazonáltal úgy

tekinthető, hogy a másik tagállamban nem szavazott, és emiatt büntetéssel sújtható;

9. üdvözli a Parlament arra irányuló kezdeményezését, hogy az európai választási okmány módosítása révén a meghatalmazott útján történő szavazásra vonatkozó szabályokat vezessen be szülési szabadság esetén, ami kiegyensúlyozott és gyakorlati megoldást jelent az európai parlamenti képviselők támogatására, miközben biztosítja a képviselet folytonosságát;

10. hangsúlyozza, hogy az (EU, Euratom) 2018/994 tanácsi határozat még nem lépett hatályba, mivel a ratifikációs folyamat egy tagállamban még folyamatban van; megjegyzi, hogy bár Németország megerősítette az (EU, Euratom) 2018/994 tanácsi határozatot, az európai választásokra vonatkozó német választási törvényt nem módosították, mivel mindaddig, amíg az uniós jog nem írja elő a kötelező 2%-os küszöböt, az nem vezethető be a német jogba;

11. megjegyzi, hogy a Bizottság közvetítő szerepet tölt be a Parlament és a Tanács között az európai választási okmány reformjára irányuló új javaslatról folytatott intézményi tárgyalásokon; alapvető fontosságúnak tartja, hogy konstruktív párbeszédet folytassanak a Tanáccsal a Parlament 2022. évi javaslatának értékelése és az előrelépés érdekében; hangsúlyozza, hogy az előrelépés hiánya nem technikai vagy jogi akadályoknak tudható be, hanem annak, hogy a tagállamok részéről már hiányzik az arra irányuló politikai akarat, hogy foglalkozzanak a Parlament javaslataival; meggyőződése, hogy ennek a jelentésnek új lendületet kell adnia a 2022. évi javaslatról folytatott intézményközi tárgyalások késedelem nélküli megkezdéséhez, és sürgeti a Tanács soron következő elnökségeit, hogy tegyenek eleget a kölcsönös és lojális együttműködés elve szerinti kötelezettségeiknek;

Ajánlások

12. úgy véli, hogy a választási folyamat átláthatósága és a megbízható információkhoz való hozzáférés az európai politikai tudatosság növelésének és a választói felhatalmazáshoz elég magas választási részvételi arány biztosításának elengedhetetlen tényezői; kiemeli, hogy a jelölteknek egyenlő lehetőségeket kell biztosítani a kampányra, és hogy a polgárokat jóval előre tájékoztatni kell az európai választásokon induló jelöltekről; hangsúlyozza ezért, hogy fontos a választási listák benyújtására vonatkozó határidők tagállamok közötti harmonizálása, amint azt a Parlament több alkalommal kérte;

13. hangsúlyozza, hogy alapvető fontosságú az európai választásokon való szavazáshoz való hozzáférés megkönnyítése és annak biztosítása, hogy a szavazati joggal rendelkezők levélszavazás útján

vagy más kiegészítő módon gyakorolhassák ezt a jogot; felhívja a tagállamokat, hogy biztosítsák az információkhoz való egyenlő hozzáférést és a választási folyamatot minden polgár számára, beleértve a fogyatékossággal élő személyeket is, különösen akkor, ha az állami struktúrák nem nem teljes mértékben érhetőek el; felhívja továbbá a tagállamokat, hogy garantálják a fogyatékossággal élő személyek aktív és passzív választójogát olyan rendelkezések megállapításával, amelyek harmonizálják a szavazási létesítmények, a szavazóhelyiségek, a választási eljárások és a választási anyagok hozzáférhetőségét a fogyatékossággal élő személyek számára, és lehetővé teszik számukra, hogy függetlenül és titkosan szavazzanak; megjegyzi, hogy az akadálymentesség szabályozása továbbra is teljes mértékben a tagállamok hatáskörébe tartozik, és felkéri őket, hogy működjenek együtt a fogyatékossággal élő személyek szervezeteivel a választásokon mind szavazóként, mind jelöltként való részvételüket gátló jogi és gyakorlati akadályok értékelése és kezelése érdekében;

14. felhívja a tagállamokat, hogy hajtsák végre az (EU, Euratom) 2018/994 tanácsi határozatban foglalt valamennyi opcionális intézkedést, és különösen növeljék az európai választások választási szövetségeinek láthatóságát, a nemzeti politikai pártok európai politikai pártokhoz, európai választói szövetségekhez és más európai választási formációkhoz való kötődését médiakampányok során, valamint egységes szavazólapok terjesztése révén, egyértelműen jelezve az európai szövetségeket az egyes tagállamokban, valamint minden egyéb választási anyagon; úgy véli, hogy a nemzeti pártoknak és választói szövetségeknek a választási kampány során – többek között szavazólapokon – adott esetben jelezniük kell az európai politikai pártokhoz vagy más európai választási formációkhoz való tartozásukat;

15. felszólítja a tagállamokat, hogy tegyenek konkrét lépéseket a jelölési követelmények harmonizálása érdekében annak érdekében, hogy valamennyi politikai szereplő számára tisztességes és egyenlő hozzáférést biztosítsanak a választási folyamathoz, összhangban a tisztességes verseny és a demokratikus pluralizmus elvével;

16. hangsúlyozza, hogy az (EU, Euratom) 2018/994 tanácsi határozat valamennyi tagállam általi ratifikálása továbbra is kötelező legyen ahhoz, hogy a határozat hatályba léphessen; felhívja ezért a többi tagállamot, hogy kezdjék meg a ratifikációs eljárást;

°

° °

17. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak és a Bizottságnak.